

Programma 7 Landbouw en voedsel

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

De uitvoering binnen het programma Landbouw & Voedsel ligt grotendeels op schema. De vergunningverlening natuurvergunningen liggen al geruime tijd stil. Inmiddels zijn de activiteiten daarop aangepast, zodat het uitvoeren van de geplande activiteiten –die nog wel kunnen plaatsvinden- daar vrijwel geen last van ondervinden.

Belangrijk successen van de afgelopen periode zijn het opleveren van (de 80%-versie van) het Actieplan Gewasbeschermingsmiddelen, de BZV 3.0 en het stappenplan om te komen tot duurzame verpachting van provinciale gronden.

We blijven achter bij de verdere toename van de biodiversiteitsmonitor en van het areaal peulvruchten en het is inmiddels onduidelijk of het rijk door wil gaan met de kwartiermakers gericht op het vergroten van de regionale afzet van biologische landbouw-producten.

Wat willen we bereiken?

Bevorderen van duurzame en circulaire landbouw

Indicatoren

- Stikstof- en fijnstof emissie veehouderij in Brabant

Streefwaarden	Nulmeting (2023)	Streefwaarde 2030
Geuremissie uit stallen o.b.v. vergunningen veehouderij	0,99 MouE/s	Significante afname
Ammoniakemissie uit stallen o.b.v. vergunningen veehouderij	15,2 kton/jaar	Significante afname
Totale fijnstofemissie uit stallen	1,5 kton/jaar	Significante afname



Er is een daling in alle drie de streefwaarden

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen plan van aanpak geuremissie en onderzoek naar aansluiten geuremissie landbouw en industrie

We werken aan projecten met Wageningen UR en het Brabants Burgerplatform om geurhinder beter te begrijpen en aan te pakken, zowel technisch als maatschappelijk. Omdat het Rijk nieuwe geurnormen aankondigt, zijn deze inzichten cruciaal voor een goed onderbouwd plan van aanpak.



We werken aan projecten met Wageningen UR en het Brabants Burgerplatform om geurhinder beter te begrijpen en aan te pakken, zowel technisch als maatschappelijk. Omdat het Rijk nieuwe geurnormen aankondigt, zijn deze inzichten cruciaal voor een goed onderbouwd plan van aanpak.

Stimuleren van projecten/activiteiten ter verminderen van ammoniakemissies uit stallen (aantal: 4)



Ondanks dat vergunningverlening tegen veel belemmeringen aanloopt, ondersteunen we zes projecten die reeds vergund zijn maar nog niet gerealiseerd, of die passen binnen de bestaande vergunde randvoorwaarden. Deze initiatieven dragen direct of indirect bij aan vermindering van stalemissies voor ammoniak. Deze projecten richten zich op emissiearme en brongerichte stalsystemen, en op het vergroten van inzicht in emissies via monitoring. Voorbeelden zijn onder andere het Continu Meten project, Total Circular Farm Concept (TCF), Vencomatic Eco Air Care, PAVEX Wientjes, Jumpstart van Poppel en Groenewoud Gas.

Uitvoeren maatregelen schone luchtakkoord ter vermindering van de fijnstof emissie



Het project Beter Benutten biologische combi-Luchtwassers in de varkenshouderij loopt richting afronding. Het WUR-rapport is gepubliceerd.

Actualiseren regelgeving aangaande duurzame land- en tuinbouw en gezondheid



De Brabantse zorgvuldigheidsscore veehouderij versie 3.0 is gereed. We zijn vergevorderd met de nieuwe versie van de notitie handelingsperspectieven veehouderij en gezondheid en we spelen in op de ontwikkelingen rond het geitenmoratorium en de veehouderij en gezondheid omwonenden onderzoeken (VGO3).

Wat willen we bereiken?

Stimuleren van economisch toonaangevende landbouw- en voedselsector

	Nulmeting (2023)	Streefwaarde 2030
% plantaardige eiwitten in consumptiepatroon	40%	60%
Areaal peulvruchten in ha	445 ha	4750 ha



- Percentage consumptie plantaardig 2024 is 41,6%. Stijging is minimaal (landelijk).
- Areaal peulvruchten is afgenomen in 2024 (492 ha), hoewel er een sterke groei was in 2023. Dit wordt met name veroorzaakt door afname teelt veldbonen, andere teelten bleven stabiel. De groei blijft achter, waardoor er op dit moment niet kan worden gezegd of het doel in 2030 zal worden behaald.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bijdrage leveren aan innovatieve projecten per jaar via Landbouw Innovatie Brabant (LIB) (aantal: 30)



In 2025 zijn vooralsnog 25 nieuwe projecten gehonoreerd (peildatum 1 juli 2025).

Uitvoeren van een actiepakket binnen landelijk programma Bean Deal gericht op meer teelt en consumptie van plantaardige eiwitten

Binnen Bean Deal is een 3-jarig innovatief project gestart t.b.v. het stimuleren van de consumptie van plantaardige eiwitten, speciaal gericht op lokaal geteelde gewassen in Nederland. Drie initiatieven zijn al succesvol geworden voor droge soja, lupine en edamame.

Bijdrage leveren aan de Agroproeftuin Noordoost Brabant

AgroProeftuin Noordoost Brabant is onderdeel Boerderij van de Toekomst Zuidoostelijk zand waarin drie organisaties strategisch samenwerken. Boerderij van de Toekomst Zuidoostelijk zand heeft aanvraag meerjarige subsidie realisatie experimenteerlocatie ingediend bij LVVN.

Wat willen we bereiken?

Stimuleren van Natuur- en landschapsinclusieve landbouw

	Nulmeting (2023)	Streefwaarde 203
Toename aantal natuurinclusieve boeren	150	500
Areaal biologische landbouw in % van totaal	3,2	15
Bijdrage Brabantse Landbouw aan doelen van bodem en waterkwaliteit	Bijdrage leveren	

- Eind oktober zal een statenmededeling naar de staten gezonden worden met een nadere duiding en appreciatie van de definitie van natuurinclusieve landbouw.
- De laatste meting op provinciaal niveau laat een lichte stijging zien, echter zal de stijging groter moeten worden om de ambitie in 2030 te halen. We zullen moeten kijken hoe we dit verder kunnen monitoren omdat het CBS is gestopt met het bijhouden van het areaal biologische landbouw per provincie, CBS levert alleen data op nationaal niveau.
- Natuurinclusieve en biologische bedrijven leveren door een duurzame en veelal extensievere bedrijfsvoering bij aan doelen t.a.v. bodem en waterkwaliteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ondersteunen van agrariërs die Natuurinclusief willen (gaan) ondernemen met coaching en via de regeling “Grondfonds Natuurinclusieve Landbouw”

Zowel de vraag naar ondersteuning door de coaches natuurinclusieve landbouw als het beroep op de regeling “grondfonds Natuurinclusieve Landbouw” groeit gestaag, conform ambitie.

Bevorderen van het aantal deelnemers aan de Brabantse Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij



Bij de Brabantse Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij (BBM, onderdeel van het programma Brabants Bodem) is het aantal deelnemers met de vierde en laatste openstelling in 2024 gegroeid naar 500. Dit is - ondanks een forse inzet op de werving van nieuwe deelnemers - minder dan het beoogde aantal van 650. Met 500 deelnemers is de BBM nog steeds het grootste project met doelsturing in Nederland. In Noord-Brabant is nu een derde van het aantal gespecialiseerde melkveebedrijven deelnemer aan de BBM.

Ondersteunen van boeren bij omschakelen naar biologisch



De vraag naar ondersteuning bij omschakeling groeit gestaag, conform ambitie.

Stimuleren van activiteiten in regionale netwerken om de biologische afzet te vergroten



Het ministerie van LNV heeft initiatief genomen om hier kwartiermakers voor aan te stellen. Ook in Brabant zijn kwartiermakers actief. Het is momenteel nog de vraag of het ministerie ook bereid is middelen te verstrekken voor de follow up van het werk van de kwartiermakers.

Aanpassen verpachtingsvoorwaarden provinciale gronden t.a.v. het beëindigen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en kunstmest



Recent in GS een stappenplan duurzame pacht vastgesteld. Met dit stappenplan wordt stapsgewijs toegewerkt naar het bereiken van dit doel.

Wat willen we bereiken?

Versterken gemeenschapsinclusief



In het najaar voeren we een kwalitatief onderzoek uit onder 10 stakeholders waarbij de vraag naar de ontwikkeling van onderling begrip tussen boeren-burgers en overheden centraal staat.

Wat gaan we daarvoor doen?

Gezamenlijk met Vereniging Brabants Agrarisch Jongeren Kontakt (BAJK) uitvoeren van het actieplan jonge boeren



O.a. wordt het kennisproject doelsturing uitgevoerd in 2025/2026, boer zoekt boer project is opgestart en loopt, we gaan met het Jonge Helden Programma aan de slag, ambtenaar op stage wordt georganiseerd en BAJK wordt veel bij beleid betrokken.

Uitvoeren van activiteiten op het gebied van ontwikkeling van kennis, vaardigheden, voedsel educatie en onderwijsvernieuwing (aantal: 5)

Het afgelopen schooljaar (2024-2025) hebben ruim 500 studenten meegedaan aan activiteiten waar het programma Landbouw & Voedsel bij betrokken was. Het betrof zowel projecten bij het HBO (Avans, HAS green academy) als bij het MBO (Yonder, Yuverta, Curio en Koning Willem 1 College) en gericht op diverse vraagstukken (eiwittransitie, voedselverspilling, korte ketens etc). Daarnaast gingen in de regiodeal Noordoost Brabant en onder begeleiding van IVN Natuureducatie 40 scholen aan de slag met voedsel educatie (o.a. moestuinieren en bezoek naar een Klasseboer). Daarnaast deden 85 klassen in het kader van deze regiodeal mee met lespakketten over het belang van gezond en duurzaam eten. Tenslotte is de samenwerking tussen de verschillende groene opleidingen (zowel HBO als MBO) o.a. in het kader van het onderwijsvernieuwingprogramma Beet! versterkt en is de onderwijsmodule "Jouw Omgeving, Jouw Toekomst" (die wij samen met de ZLTO en de onderwijsinstellingen hebben ontwikkeld) voor agrarische studenten verder verankerd in het onderwijs.

Opstellen plan van aanpak Vitaal Platteland

Op dit moment is de Quicksan Vitaal Platteland gereed en besproken. Aan de hand van de quickscan wordt een statenmededeling richting u opgesteld met de uitkomsten. We verwachten deze in Q4 te kunnen aanbieden aan uw staten.

Ontwikkelingen en onzekerheden

Onzekerheden in de uitgaven t.a.v. Brabants bodem, innovatieve Stallen, circulaire economie en agrofood i.v.m. samenwerkingen dan wel initiatieven van externe partners op het gebied van innovatie, NPLG en betrekking hebbende op de rijksbijdrage. Ten behoeve van de rijksbijdrage is uitstel aangevraagd tot eind 2028 om deze middelen in te kunnen zetten. Daarnaast is de uitnutting van subsidieregelingen zoals die gelieerd zijn aan Europese fondsen afhankelijk van de aanvragen en moment van beschikken. Tevens is het proces m.b.t. cofinanciering van de Regiodeals Noordoost en West Brabant in volle gang, het is echter onzeker wanneer de projectplannen volledig zijn en de cofinancieringen vanuit de Provincie beschikbaar kunnen worden gesteld.

Financieel overzicht programma Landbouw en voedsel

Bedragen x € 1.000			
7. Landbouw en voedsel	Begroting t/m wijz. 4	Wijziging 5	Begroting t/m wijz. 5
Lasten	20.978	-1.241	19.738
Baten	10.452	-3.959	6.494
Saldo baten en lasten	10.526 N	2.718 N	13.244 N

